

Referat fra økologigruppemøte 20.9.2018, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma

Til stede: Stig Nordli (Hurdal, leder for gruppa), Tor Fodstad (Eidsvoll), Liv Dervo (Nannestad), Ada Engødegård (Østre Toten), Henrik Langbråten (Nes) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

Forfall: Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Kjersti Enger Dybendal (Ullensaker) og Anja Winger (Akershus fylkeskommune).

Merknader: To nye personer tiltrer økologigruppa. Det er Kjersti Enger Dybendal (Ullensaker kommune) og en ny fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, der navnet pt. ikke er avklart.

Som vedlegg til innkallingen fulgte: i) Ny veiledning fra Mattilsynet om drikkevannshensyn i kommunalt og statlig planarbeid og ii) Faktaark om flom, fra VO Leira-Nitelva.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	<p>Referat fra forrige møte (23.1.18) og fellesmøtet (11.6.18)</p> <p><u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.</p>	
2	<p>Diverse orienteringer</p> <p><u>Helge orienterte om:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styringsgruppemøtet 22.3.18. • Status for høringen av vannforskriften. Ikrafttredelse er planlagt 1.1.19 (lenke). • Brosjyren fra VO Leira-Nitelva om flom. • Ikke hørt noe mer om det frivillige manøvreringsreglementet for Hurdalssjøen. • Om E-CO Energi sine tanker om «Bra Miljøval»-sertifisering av Hurdalssjøen, inkl. satsing på storørreten som del av det. • Prosjekter; Avrenning, tiltak og kostnader i landbruksområder i vannregion Glomma, i regi av VRM for landbrukstiltakene. Gjennomføres av NIBIO. • RMP er på høring. Tas opp i faggruppe landbruk. • Huvo er forespurt om å delta i Stakeholder-gruppe, og har sagt ja til følgende to FoU-prosjekter i regi av NIVA: A) EcoMethod; Mål å utvikle funksjonelle indikatorer til bruk i vannforskriften og B) DeStress; Mål å finne ut hva som er den samlede effekten av ulike påvirkninger, og hvilke effekter kombinasjonen av ulike påvirkninger har på et helt økosystem. • Status Glommadata. Har lagt litt «på vent» pga. uklarhet om fylkeskommunenes videre roller. • Ny veiledning fra Mattilsynet om å ta hensyn til drikkevann i planarbeidet (lenke). • Det er ny karakteriseringsveileder 1:2018 (lenke). • NINA kartlegger nå demninger som ikke lenger er i bruk (lenke). Huvo har orientert dem om Huvo notat 2/2017. • Anette og Helge hadde møte med Ullensaker Vannverk/Uni-vann 7.2.18 for å avklare vannforskriftens krav og arbeid med drikkevannsforskriftens krav, knyttet til Hurdalssjøen som drikkevannskilde. • Det er en europeiske vannkonferansen 21.- 22.9.18, se Vannportalen.no. <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det må tas opp med kommunalteknikkgruppa at reservedrikkevannskildene Nordmoen og Transjøen ikke framkommer av Mattilsynets kart (lenke). 2. FMOA inviteres til å gi gruppa en orientering om rutiner og nåværende status for vassdragskalkinger/forsuringsovervåking. 	<p>Helge</p> <p>FMOA</p>

3	<p>Status Vann-Nett</p> <ul style="list-style-type: none"> • Import fra Glommodata til Vann-nett har i all hovedsak gått veldig bra. Anja, Ruben og Helge har hatt div. epost og telefonmøter i sommer for å diskutere og avklare det som er uklart. • Vann-Nett portal fungerer ikke på Internett Explorer. Bruk Google Chrome eller Firefox som nettleser. • Vannett har vært stengt i lang tid for endringer, og lukket i en kortere periode for innsyn. Nye Vann-Nett er nå klart. Det er langt mer brukervennlig, og har mange rapporteringsmuligheter bl.a. på kommunenivå. Det ble vist noen eksempler i møtet. Det ble presisert at innholdet må vi være med på å kvalitetssikre/korrigere. • Fylkesmannen skal fastsette rett miljøtilstand og påvirkningsgrad. Nå deles kun inn i følgende tre påvirkningsgrader: Stor, middels eller liten. Alle VF med tiltak ble gjennomgått per telefonmøte med FM for å sikre at påvirkningen og tiltakene var samordnet. Det ble anbefalt til FMOA at de påvirkningene som pt. ikke er registret, men ligger i Huvo notat 1/2012 også legges inn, da med «liten» påvirkning med mindre det er grunnlag for noe annet. • Det er pt. 10 VF der miljøtilstanden i Vann-Nett står med en tilstand som Huvo ønsker å diskutere videre med FMOA. Lista ble gjennomgått og diskutert i møtet • Det er ca. 11 tiltak (Tiltaks-ID) som pt. står i Vann-Nett der Huvo ønsker å diskutere det som nå står som tiltakstyper, ansvarlig, lovverk osv. Gjelder der verken AFK, FM eller kommunene/Huvo kan rette selv. <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Økologigruppa mener at miljøtilstanden i VF 002-1566-R, 002-1571-R, 002-2548-R, 002-4678-R, 002-4711-L, 002-1543-R, 002-2348-R, 002-307-R og 002-4016-L bør diskuteres med FMOA, og evt. endres. I tillegg bør «introdusert art» i Tisjøen beskrives. 2. Økologigruppa avventer videre oppfølging av pt. uavklart innhold (tiltak) for ca. 11 VF, som AFK/VRM har spilt inn videre til Miljødirektoratet. 3. Alle i økologigruppa tar en kvalitetssjekk innen egen kommune på om miljøtilstanden og påvirkningene, samt tiltakene innen eget ansvarsområde virker ok, eller bør endres. Dersom noe bør endres sendes en epost til Helge, som videresender, eller retter opp direkte i Vann-Nett dersom han har rettigheter til det. Bør gjøres så snart som mulig, og senest innen en måned. 4. Vann-Nett presenteres for referansegruppa på neste møte, men de oppfordres om å melde i fra (kun) dersom det er <u>vesentlige</u> feil/mangler, dvs. at det ikke anses nødvendig å invitere til noen bred deltagelse nå. 	<p>Helge, FMOA</p> <p>Helge, Anja</p> <p>Stig, Tor, Henrik, Liv, Ada/Åse Marit, Kjersti. Helge.</p>
4	<p>Status Huvo-prosjekter/problemkartlegginger</p> <p>Helge orienterte om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført tiltak i Øyangen, rapportert 18.4.18 (lenke). • Rapporten om cyanobakterier i Hersjøen er ferdig (lenke). • Det har vært oppblomstring av alger/cyanobakterier i Hersjøen i sommer, som er fulgt opp av Anette og Helge, i samråd med kommuneoverlege/Miljørettet helsevern/Mattilsynet og Ullensaker kommune. Det ble tatt ekstra algeprøve og målt på microcystin. Det var ikke helsefarlig verdi da (lenke). • <u>Risaprojektet</u>: De 2 mastergradsstudentene har jobbet noe i sommer. En prosjektplan og budsjett mm. ventes om ikke lenge. • <u>Kontrollfiske i bekker</u> og elver måtte i hovedsak utsettes pga. vannmangel i vassdragene. Kun 5 bekker ved Lysjøen, samt Nessa og Andelva er kontrollfisket i sommer. De øvrige (ca. 18 stk.) tas neste år. • <u>Utredninger av Hydromorfologiske tiltak</u>: Anbudsprosessen gikk bra. Naturrestaurering AS (NRAS) er engasjert. Det har vært gjennomført oppstartsmøte der alle samarbeidspartnere var invitert (6.9.18), samt befaring av Lysjøen 14.9.18 og Andelva/Hegga/Gjødingelva 17.9.18 med meget godt 	

	<p>frammøte. Det er planlagt befarings av Store Vikka og Honsjøen 1.10.18. NRAS anbefalte at Gjødellingelva sjekkes ut særskilt ift. kobber og jern (Fe²⁺) når de gamle deponiene undersøkes.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Høverelva/Hurdalselva</u>, som ble utsatt inntil videre (jf. tidligere konklusjoner), jobber nå E-Co Energi med å se nærmere på. De planlegger befarings 8. – 10. oktober. Huvo blir med. Huvo har hatt kontakt med Hurdal Verk Folkehøgskole, slik at de også inviteres inn på en felles befarings tentativt 8. oktober. Videre framdrift avventes. • Ikke hørt noe mer fra GLB om det <u>frivillige manøvreringsreglementet i Hurdalssjøen</u>. • <u>Genetikk for storørret</u> vs. «vanlig» ørret i Hurdalssjøen. 3 ørrethoder er levert UiO (Åge Brabrand), 2 ligger i fryseren i Nannestad og ca. 10 er meldt at ligger i lokale frysebokser, og hentes av Huvo ved juletider. • <u>Prøvetakingsplan for miljøgifter (tre lokaliteter)</u>: Anbudsprosessen gikk bra. COWI er engasjert. Det blir gjennomført befarings av alle tre lokalitetene, tentativ dato er 22. oktober med COWI, Tor/Solveig, Stig, Liv og Helge. • Innlegging i <u>grunnforurensingsdatabasen</u>. FMOA har sendt brev til kommunene og oppfordret om å legge inn data. • Huvo har ikke hørt noe mer fra Forsvarsbygg vedr. <u>Sofrudtjernet</u>. • <u>Gullverket</u>. Videre oppfølging av disse tre VF, er gitt en detaljert anbefaling fra FMOA. • <u>Mikroplast</u>. Huvo har kartlagt alle kunstgressbaner sin nærhet/risiko ift. vassdrag (lenke). Av 21 idrettsanlegg har 7 kunstgress, der 2 er forholdsvis nær vassdrag (Hurdal sentrum og på Dal). I Hurdal er brevet som FMOA sendte ut til kommunene i mai 2017 fulgt opp. Dette følges lokalt opp i kommunene av driftsavdelinger/kulturkontor osv. Stortinget ba i februar i år Regjeringen om å utarbeide regelverk for oppsamling av gummigranulat fra kunstgressbaner som skal tre i kraft fra 1. januar 2019. I høst kommer dette på høring (lenke) Plast er nå for første gang definert som «farlig avfall» internasjonalt (lenke). <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Økologigruppa mener at effektoppfølginger er viktige og bør gjennomføres i <u>Øyangen</u>, helst over mer enn ett år. Videre anbefales at det innhentes priser og evt. kjøpes inn et enkelt undervannskamera dersom det ikke er for dyrt, framfor å leie inn. Når dato er satt, varsler Helge til Stig, som også blir med såfremt mulig. • Økologigruppa har pt. samme oppfatning i saken om det <u>frivillige manøvreringsreglementet</u> i Hurdalssjøen, jf. forrige møte, sak 3 pkt. 8. • Hvorvidt Huvo bør initiere noe eget prosjekt for <u>genetisk avklaring</u> av ørretbestanden(e) i Hurdalssjøen eller ikke, avventes både til det foreligger et kostnadsoverslag fra NMBU og hvilken rolle E-CO Energi ønsker å ta. Deretter vurderer Huvo om vi bare spiller inn/samarbeider, eller om en tilleggsutredning bør vurderes. • Tematikken om <u>mikroplast</u> tas også inn i kommunalteknikkgruppa. • Det er fortsatt et ønske om et «mini-seminar»/arbeidsseminar e.l. der FMOA gir kommunene en innføring/opplæring i <u>Grunnforurensingsdatabasen</u>, og der det kan diskuteres litt omkring dette. Det bør fortrinnsvis skje i februar/mars neste år. Hver kommune bør kunne stille med et par personer. Huvo kan arrangere. FMOA anmodes om å ta ansvaret for innholdet, og sørge for passord/brukernavn mm. Alternativt om FMOA heller ønsker å holde dette for alle kommunene i fylket. 	<p>Helge, Stig</p> <p>Helge, Stig, evt. hele gruppa</p> <p>Helge FMOA, Helge, Stig</p>
5	<p>Status tiltaksrettet overvåking</p> <p>De foreløpige resultatene ble presentert og kommentert. Det er noen påfallende høye verdier, andre tenderer mot lavere verdier. Pga. knust prøveflaske fra prøvetaker, har Huvo tatt ut ny prøve i Hersjøen i august. Generelt ingen spesielle oppfølgingsbehov.</p>	

6	<p>Sektorvis/kommunevis gjennomgang</p> <p><u>Eidsvoll kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktuelle områder ved Gullverket legges inn i Grunnforurensingsdatabasen, og videre inn som hensynssoner el.l. når kommuneplanen skal revideres (Tiltaks-ID 5101-1551-M, 1552-M og 979-M). • Videre oppfølging av miljøgifter avventes til etter at COWI har levert en prøvetakingsplan (Tiltaks-ID 5101-2125-M, 2126, 2131, 2127). <p><u>Hurdal kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sjekke ut DDT-restene. Tiltaket er varslet inn i budsjettbehandlingen, og gjennomføres muligens neste år (Tiltaks-ID 5101-976-M). • Videre oppfølging av miljøgifter avventes til etter at COWI har levert en prøvetakingsplan. (Tiltaks-ID 5101-988-M). <p><u>Nannestad kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Videre oppfølging av miljøgifter avventes til etter at COWI har levert en prøvetakingsplan. (Tiltaks-ID 5101-2128-M). <p><u>Nes kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Har gjennomført videre problemkartlegginger av miljøgifter (Tiltaks-ID 5101-2130-M). Det er kun avdekket mindre gårdsfyllinger, som er så små i omfang at det neppe ansees for å være forsvarlig med noen egne videre undersøkelser. Tiltaket kan dermed settes som «ferdigstilt». <p><u>Østre Toten kommune:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kun tiltaksoppfølging i fellesskap (Huvo). <p>I tillegg kommer tiltakene som kommunene skal følge opp i fellesskap (Huvo-regi), oftest i samarbeid med Akershus FK og/eller FMOA m.fl.</p>	<p>Tor</p> <p>Stig</p> <p>Liv</p> <p>Henrik</p> <p>Ada</p>
7	<p>Oppstart av 2. planperiode</p> <p>Prosessansvaret endres ikke nå. Vannforskriften endres innen 1.1.2019 (antatt justert ift. Naturmangfoldloven og div. mindre justeringer). I uke 37 ble det avholdt et møte mellom KLD, OED, KMD og fylkesmenn, fylkeskommuner og vannregionmyndigheter for avklaringer og videre framdrift (referat avventes). Det som pt. synes klart er mal for planprogram og «hovedutfordringer» på vannregion-nivå (mal datert 12.9). Om tilsvarende lages for VO-nivå er pt. ikke avklart. Vi får nærmere beskjed fra VRM. VRU må godkjenne det senest i januar. Skal ut på 3 måneders høring i perioden 1.4 – 30.6.2019.</p> <p><u>Konklusjoner:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Helge lager tekstforslag etter hvert, som sendes ut for korrigeringer/suppleringer osv. 2. Det foreslås at miljømålet settes til «Svært god økologisk tilstand» for drikkevannskildene Tisjøen og Røtjern, men må avklares med FMOA ift. «fremmede arter» og demninger. 3. Det foreslås at Hurdalssjøen fortsatt ønskes vurderte etter § 66 i VRL. 4. Det oppfattes at tematikken knyttet til beskyttende/forebyggende tiltak innen klimatilpasninger/overvannsstrategier er tilstrekkelig ivarettatt av overordnede myndigheter gjennom veiledninger, føringer osv. til kommunene, og derfor ikke nødvendig å «løfte inn» til kommende planperiode særskilt. 5. Eventuelle spesielle fokuspunkter, innspill osv. til neste planperiode sendes fortløpende til Helge som innspill til tekstutkastet. 	<p>Alle</p>
8	<p>Prioriteringer/oppgaver for neste år</p> <p><u>Innspill som ble gitt:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miniseminar/arbeidsmøte om Grunnforurensningsdatabasen er ønsket. 2. Storørret – genetikkkavklaring. Avventer først E-CO Energi sine vurderinger/ 	

	<p>engasjement. Tas opp igjen senere, evt. per epost. Men innsamling av ørrethoder foretas i høst.</p> <p>3. Budsjettmidler til evt. skisse/tegning for brosjyre om rett krysningsmetode for skogsbilveier vs. bekker bør tas inn.</p> <p>4. Oppfølging av HyMo-utredningene. Må avvete disse utredningene før en tar stilling til om/hvordan Huvo bør engasjere seg videre. Det gis ingen konkrete oppfølgingsforslag fra økologigruppa før utkastene/utredningene foreligger. Gruppa ser ingen grunn til å forsøke å framskynde prosessen ift. søknadsfristen 15. januar på nasjonale vannmiljømidler.</p> <p>5. Oppfølging av miljøgifter - prøvetakingsplan. Må avvete utredningene før en tar stilling til videre oppfølging. Det gis ingen konkrete oppfølgingsforslag fra økologigruppa før utredningene foreligger.</p> <p>6. Dersom deltagerne kommer på nye innspill som bør inn i Huvo sin arbeidsplan for 2019 (og videre) og/eller budsjettene, så meldes dette fra til Helge og Stig innen 5. oktober, slik at det tas inn til prosjektgruppa.</p>	Alle
9	<p>Eventuelt</p> <p>Mobekken i Eidsvoll, inn til Andelva i Bønsdalen, bør befares og evt. kontrollfiskes. Helge har nytt mob.tlf.-nummer 47760093. (Det gamle 47480207 termineres snart).</p>	
<p>Neste møte</p> <p>Tid: Tirsdag 22. januar 2019. kl. 09.00 – 15.00.</p> <p>Sted: Nannestad kommune.</p> <p>Helge B. Pedersen (ref.)</p>		Stig/Helge

Vedlegg:

- Rapport om cyanobakterier i Hersjøen, fra Faun Naturforvaltning 017-2018.
- Gjennomført tiltak i Øyangen, rapportert 18.4.18, intern rapportering fra Huvo.
- Div. lenker til nye nasjonale veiledere:
 - Ny karakteriseringsveileder 1:2018: <http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/veiledere-direktoratsgruppa/veileder-1-2018-karakterisering.pdf>
 - Ny Temaveileder fra Mattilsynet om å ta hensyn til drikkevann i planarbeidet: https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/vann/vannforsyningssystem/temaveileder_drikkevannshensyn_i_kommunalt_regionalt_og_statlig_planarbeid.31459/binary/Temaveileder:%20Drikkevannshensyn%20i%20kommunalt%20regionalt%20og%20statlig%20planarbeid
- Div. andre lenker:
 - Oversikten over kunstgressbaner i Huvo: https://huvo.no/filer/dokumenter/rapporter/Huvo-notater/Kunstgressbaner_i_Huvo_per_januar_2018.pdf

Postadresse	Telefon	E-post
Vannområdet Hurdalvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	Telefaks	Internett
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		